

Tema 29. El tercer manament

L'home, que està cridat a participar del poder creador de Déu perfeccionant el món per mitjà del seu treball, també ha de deixar de treballar el setè dia, per dedicar-lo al culte diví i al descans. El diumenge se santifica principalment amb la participació en la Santa Missa. L'Església estableix aquesta obligació perquè als seus fills no els falti l'aliment que necessiten absolutament per viure com a fills de Déu.

25/01/2023

Índex

- El diumenge o el dia del Senyor
- La participació en la Santa Missa el diumenge
- Diumenge, dia de descans
- Bibliografia bàsica
- Lectures recomanades

.....

El tercer manament del Decàleg és *Santificar les festes*. Mana honrar Déu també amb obres de culte el diumenge i els altres dies de festa.

El diumenge o el dia del Senyor

La Bíblia narra l'obra de la creació en sis “dies”. Quan va acabar «Déu veié que tot el que havia fet era molt bo (...) Déu va beneir el dia setè i en va fer un dia sagrat, perquè aquell dia reposà de la seva obra creadora» (*Gn* 1, 31; 2, 3).

Per això, a l'Antic Testament, Déu va establir que el dia setè de la setmana fos sant, un dia separat i diferent dels altres. L'home, que està cridat a participar del poder creador de Déu perfeccionant el món per mitjà del seu treball, també ha de deixar de treballar el setè dia, per dedicar-lo al culte diví i al descans. Així, al seu cor intenta protegir l'ordre veritable de la vida dels fills de Déu, de manera que les dinàmiques i els requeriments propis del treball i d'altres realitats quotidianes s'integrin a la pràctica amb les prioritats autèntiques i el veritable sentit de les coses.

El contingut primari d'aquest precepte no és, doncs, la simple interrupció del treball, sinó recordar i *celebrar* —que és viure com veritablement *resents*, per la força de l'Esperit Sant— les meravelles obrades per Déu, per donar-li gràcies i lloar-lo per elles. En la mesura que aquest sentit és personalment viu, el mandat del descans també mostra el seu significat ple: amb ell l'home participa profundament del “descans” de Déu i es fa capaç d'aquell mateix goig que el Creador va experimentar després de la creació, veient que tot el que havia fet «era molt bo».

«I llavors comença el dia del descans, que és l'alegria de Déu pel que ha creat. És el dia de la contemplació i de la benedicció. Què és, per tant, el descans segons aquest manament? És el moment de la contemplació, és el moment de la lloança, no de l'evasió. És el temps de mirar la

realitat i dir: que bonica és la vida! Al descans com a fuga de la realitat, el Decàleg oposa el descans com a benedicció de la realitat» (Francesc, Audiència general, 5.IX.2018).

Abans de la vinguda de Jesucrist, el setè dia era dissabte. Al Nou Testament és diumenge, l'anomenat "*Dies Domini*", dia del Senyor, perquè és el dia en què Jesucrist va ressuscitar. Dissabte representava el final de la Creació; diumenge representa l'inici de la "Nova Creació" que ha tingut lloc amb la Resurrecció de Jesucrist (Cf. *Catecisme*, 2174).

La participació en la Santa Missa el diumenge

Com que el Sacrifici de l'Eucaristia és «font i cimal de la vida de l'Església»,
[1] i per això també de cada fidel, el diumenge se santifica principalment amb la participació en la Santa Missa. «Per a nosaltres, cristians, el

centre del dia del Senyor, diumenge, és l'eucaristia, que significa «acció de gràcies». I el dia per dir a Déu: gràcies, Senyor, per la vida, per la teva misericòrdia, per tots els teus dons» (Francesc, Audiència general, 5.IX.2018).

L'Església concreta el tercer manament del Decàleg disposant el següent: «El diumenge i els altres dies festius de precepte els fidels tenen l'obligació de participar a la missa» (*CIC*, can. 1247; *Catecisme*, 2180). A més del diumenge, els principals dies de precepte —tot i que l'autoritat eclesiàstica pot suprimir, traslladar o dispensar el precepte en algun d'aquests, per les circumstàncies del país o de la regió — són: «Nadal, Epifania, Ascensió, Santíssim Cos i Sang de Crist, Santa Maria Mare de Déu, Immaculada Concepció i Assumpció, Sant Josep, Sants Apòstols Pere i Pau i,

finalment, Tots Sants» (*CIC*, can. 1246; *Catecisme*, 2177).

«Satisfà el precepte de participar a la missa el qui hi assisteix en qualsevol lloc que se celebri en un ritu catòlic, tant el dia de festa mateix com el vespre del dia anterior (*CIC*, can. 1248)» (*Catecisme*, 2180). Per “tard” s’ha d’entendre aquí al voltant de l’hora canònica de *Vigílies* (aproximadament entre les 4 i les 6 de la tarda), o després.

El precepte vincula els fidels, «excepte que n’estiguin excusats per una raó greu (per exemple, una malaltia, la cura dels nadons) o els n’hagi dispensat el pastor propi (Cf. *CIC*, can. 1245). Els qui deliberadament no compleixen aquesta obligació cometen un pecat greu» (*Catecisme*, 2181).

Convé considerar, alhora, que quan l’Església obliga aquests mínims de participació en l’Eucaristia,

concretant així la manera principal de “santificar les festes”, actua especialment com a mare que es preocupa perquè als seus fills no els falti l'aliment que necessiten absolutament per viure com a fills de Déu: per això, abans que el deure, els batejats tenen la necessitat i el dret de participar en la celebració eucarística. Dels primers cristians es diu, en els *Actes dels Apòstols* (2, 42), que «tots eren constants a escoltar l'ensenyament dels apòstols i a viure en comunió fraterna, a partir el pa i a assistir a les pregàries». La norma de l'Església busca precisament protegir i fomentar aquesta vitalitat primigènia de la vocació cristiana.

Diumenge, dia de descans

«Així com Déu “acabà la seva obra el dia setè i, en aquest dia setè, reposà de tota l'obra que havia fet” (Gn 2, 2), també la vida humana té el ritme del treball i el descans. La institució del

Dia del Senyor contribueix a fer que tothom tingui un temps de repòs (...) suficient que permeti de cultivar la vida familiar, cultural, social i religiosa» (*Catecisme*, 2184). Per això, els diumenges i les altres festes de precepte, els fidels tenen l'obligació d'abstenir-se «d'aquells treballs i activitats que impedeixin donar culte a Déu, i gaudir de l'alegria pròpia del dia del Senyor o gaudir del degut descans de la ment i del cos» (*CIC*, can. 1247). Es tracta d'una obligació greu, com el precepte de santificar les festes, tot i que podria no obligar en presència d'un deure superior de justícia o de caritat. No obstant això, l'Església recorda que «cada cristià ha de mirar de no imposar sense necessitat a un altre, allò que li impediria de guardar el dia del Senyor» (*Catecisme*, 2187).

Actualment, en alguns països està força estesa una mentalitat que considera que la religió és un

assumppte privat que no ha de tenir manifestacions públiques i socials. Al contrari, la doctrina cristiana ensenya que l'home ha «de poder professar lliurement la religió en públic i en privat».^[2] En efecte, la llei moral natural, que és pròpia de tot home, prescriu «donar a Déu un culte exterior, visible i públic»^[3] (Cf. *Catecisme*, 2176).

Certament, el culte personal a Déu és abans que res un acte interior; però s'ha de poder manifestar externament, perquè a l'esperit humà «li resulta necessari servir-se de les coses materials com a signes que l'estimulin a realitzar aquestes accions espirituals que l'uneixen a Déu».^[4]

A més, no només s'ha de poder professar la religió externament, sinó també socialment, és a dir, amb els altres, perquè «la mateixa naturalesa social de l'home exigeix [...] que

pugui professar la seva religió de manera comunitària».^[5] La dimensió social de l'home reclama que el culte pugui tenir expressions socials. «Es fa injustícia a la persona humana si se li nega el lliure exercici de la religió en la societat, sempre que quedi sa i estalvi el just ordre públic [...]. L'autoritat civil, el fi propi de la qual és vetllar pel bé comú temporal, ha de reconèixer la vida religiosa dels ciutadans i afavorir-la».^[6]

Hi ha un dret social i civil a la llibertat en matèria religiosa, que significa que la societat i l'Estat no han d'impedir, sinó més aviat facilitar i fomentar, que cadascú actuï en aquest àmbit segons el dictat de la seva consciència, tant en privat com en públic, sempre que respecti els límits justos que deriven de les exigències de bé comú, com són l'ordre públic i la moralitat pública.^[7] (Cf. *Catecisme*, 2109).

En aquest sentit, «dintre el respecte a la llibertat religiosa i al bé comú, els cristians tenen el deure de procurar que els diumenges i festes de guardar de l'Església siguin reconeguts com a dies de festa legals. Han de donar a tothom un exemple públic de pregària, de respecte i d'alegria i defensar les seves tradicions com una contribució preciosa a la vida espiritual de la societat humana» (*Catecisme*, 2188). Així ho pensava sant Josepmaria quan escrivia: «Aquesta és la teva tasca de ciutadà cristià: fer de manera que l'amor i la llibertat de Crist presideixin totes les manifestacions de la vida moderna: la cultura i l'economia, el treball i el descans, la vida de família i la convivència social».^[8]

Perquè cada persona està obligada en consciència a buscar la veritable religió i a adherir-s'hi. En aquesta cerca pot rebre l'ajuda dels altres — més encara, els fidels cristians tenen

el deure de prestar aquesta ajuda amb l'apostolat de l'exemple i de la paraula—, però ningú no ha de ser coaccionat. L'adhesió a la fe ha de ser sempre lliure, igual que la seva pràctica (Cf. *Catecisme*, 2104-2106).

Javier López / Jorge Miras

Bibliografia bàsica

— *Catecisme de l'Església Catòlica*, 2168-2188; Joan Pau II, Carta Ap. *Dies Domini*, 31.V.1998.

— Benet XVI-Joseph Ratzinger, *Jesús de Nazaret*, La Esfera de los Libros, Madrid, 2007, 176-180 (cap. 5, 2).

Lectures recomanades

— Sant Josepmaria, homilia *El tracte amb Déu*, a: *Amics de Déu*, 142-153.

— Francesc, Audiència general, 8.XI. 2017. És el començament de la catequesi del Papa sobre l'Eucaristia.

[1] Concili Vaticà II, *Sacrosanctum Concilium*, 10.

[2] Concili Vaticà II, *Dignitatis humanae*, 15; *Catecisme*, 2137.

[3] Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Theologiae*, II-II, q. 122, a. 4, c.

[4] Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Theologiae*, II-II, q. 81, a. 7, c.

[5] Concili Vaticà II, *Dignitatis humanae*, 3.

[6] *Ibidem*.

[7] *Ibidem*, 7.

^[8] Sant Josep maria, *Solc*, 302.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/tema-29-el-
tercer-manament/](https://dev.opusdei.org/ca/article/tema-29-el-tercer-manament/) (06/08/2025)